

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 9. De dolore peccatorum Venialium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

vi morte quàm citissimè resurgat peccator, totis viribus connitendum est, ne in periculum subitæ & æternæ mortis incidat, juxta illud *Eccles. 5.* Non tardes converti ad Dominum.

64. Et hæc de directâ contritionis obligatione sufficiant. Ad indirectam quod attinet, ea toties existit, quoties alicujus virtutis actus, sive liberè sive ex præcepto, exercendus est, exerceri autem licitè non potest, nisi in statu gratiæ: hoc ipso enim si copia Confessam haberi nequeat, vel Confessio non sit ex speciali præcepto tali actui præmittenda, saltem contritio præmitti debet. Hoc tamen casu, qui eam omittit, non committit speciale peccatum impœnitentiæ, sed contra illam aliam virtutem, quæ tunc erat elicienda. Hinc administraturus Sacramenta, si existat in peccato mortali, tenetur saltem conteri; quod si omittat, non committet speciale peccatum contra virtutem Pœnitentiæ, sed contra Religionem; hæc enim, non autem illa præcipit, Sancta sanctè, hoc est, extra statum peccati mortalis tractanda esse.

ARTICULUS IX.

De dolore peccatorum venialium.

65. Peccata venialia, & quidem sola, ad Sacrum Confessionis Tribunal deferri possè, certum est, & habet fidelium etiam piorum & timoratorum praxis, qui, licet nullius peccati mortalis sibi conscii sint, frequenter tamen, & laudabiliter, confiteri solent. Nihilominus etiam tunc præmittendum esse dolorem, tam certum est, ut à nemine sine gravi nota negari possit. Est enim dolor essentialis pars

Sacramenti, quod proinde æquè suis essentialibus consistere debet partibus, sive exhibeantur venialia sola, sive etiam mortalia juxta dicta *n. 3.*

66. Non est autem necessarium, ut dolor cadat super omnia peccata venialia, etiam quæ Confessionis subjiciuntur. Tamb. *lt. c. 3. §. 2. n. 5.* Suar. *D. 20. f. 6. n. 6.* quia cum nullam habeant cum gratia repugnantiam, unum sine altero remitti potest; & ideo Sacramentum, etsi dolor non saper omnia peccata venialia, sed super unum duntaxat cadat, non reddetur ea de causa invalidum. Et hinc etiam, qui cum venialibus confitetur etiam unum vel plura peccata mortalia, abunde satisfacit, si de solis mortalibus doleat, etsi de venialibus nihil cogitet, doleatque. Hoc tamen eventus ex venialibus nullum remittitur, eò quòd tunc, ne virtualiter quidem, super ea cadat dolor; est enim remissio peccati mortalis separabilis à remissione peccati venialis. Bonac. *D. 5. q. 5. s. 1. p. 5. n. 2.* qui postea *n. 4.* addit, actum, quo quis peccata detestatur, ut sunt *gravis, offensa DEI*, non sufficere ad delenda venialia, cum talis actus nullam habeat cum venialibus oppositionem: sufficere verò actum, quo quis peccata omnia, quæ confitetur, detestatur, ut sunt *offensa DEI*; hic enim actus jam suam cum peccatis venialibus habet oppositionem.

67. Econtra verò quando quis eum peccatis venialibus confitetur etiam vel unum duntaxat mortale, dolet verò de venialibus tantum, non de mortali, confessio erit etiam invalida: quia ex una parte peccatum mortale ob defectum doloris non remittitur; ex altera verò parte pecca-

peccatum veniale ei, qui propter mortale inimicus est DEI, non remittitur.

68. Quod autem n. 21. sup. dictum est de peccatis venialibus diversi generis, posse unum remitti sine altero, idem etiam dicendum est de venialibus ejusdem speciei, v. g. de mendacijs jocosis, posse & ex his remitti unum sine altero, si nimirum quis de uno doleat, non de altero: quia cum & ex peccatis venialibus ejusdem speciei remitti unum possit sine altero, non apparet, cur non & hic dolor possit de uno haberi absque eo, quin habeatur de altero; & hoc ipso dispositio ad unum delendum non possit esse sine dispositione ad alterum delendum.

69. Quamcumque autem juxta modò dicta dolor de peccatis venialibus non debeat esse universalis; tamen si quis velit ab omnibus liberari, debet ita de ijs dolere, ut dolor iste se extendat ad omnia, saltem virtualiter, quod, ut Reginald. l. 5. c. 4. n. 45. notat, tunc fit, quando quis ita erga DEUM affectus est, ut, quidquid in memoriam veniret, quod ab eo affectu retardaret, illud detestaretur, & doleret se id commississe. Dixit autem *virtualiter*: si quis enim confusè detestaretur omnia venialia sub una communi ratione, quatenus sunt offensa DEI, non video, cur talis non factus sit dispositus ad obtinendam veniam omnium venialium, quæ commisit, & nondum unquam per competentem dolorem delevit.

70. Hic verò dolor debet ad minus esse attritio, etiam in ordine ad Confessionem: si enim ad hanc etiam cum de mortalibus fit, sufficit attritio juxta dicta n. 38. cur non sufficiat, si sola

venialia in Confessione manifestentur? Sed

71. Difficultas jam est, an, sicut contritio extra Sacramentum habet vim delendi peccata mortalia, ut n. 23. diximus, ita etiam attritio habeat similem saltem in homine justo efficaciam delendi peccata venialia. Et videtur non habere, quia alioqui Sacramentum Pœnitentiæ esset frustra institutum, cum nunquam in homine justo reperitur esset, in quod suam virtutem posset exercere: hoc ipso enim, quòd omnem Confessionem præcedere debeat, vel comitari saltem, attritio, jam semper supponeret remissa esse peccata venialia. Quid ergo in tali casu operabitur Sacramentalis absolutio? Ad hoc ego responderem, illud ipsum, quod operatura esset, si semper præmitteretur contritio perfecta, vel fieret confessio de solis peccatis mortalibus jam semel legitimè per Confessionem expiatis. Sicut ergo in tali Confessione non est frustranea absolutio, ita nec erit in altera de peccatis venialibus aliunde jam deletis. Accedit, quòd, si peccatum veniale illi, qui simul cum illo habet peccatum mortale, nunquam sine illo remittatur, juxta S. Thomam, Richardum, Alensem & alios, quos refert & sequitur Laym. l. 5. r. 6. c. 4. n. 16. in hoc Sacramentum jam posset suam virtutem exercere etiam respectu venialis, cum istud in tali casu extra Sacramentum non deleatur per attritionem, Et hanc peccata venialia in homine justo delendi efficaciam in attritione agnoscunt Suarez. D. 11. s. 3. n. 11. Coninch. D. 2. d. 14. n. 124. Dicast. D. 2. d. 17. n. 402. & alij plures ab ipso relati.

72. Sed duo adhuc in præfenti omittere non possumus, nec debemus: an videlicet ad Confessionem peccatorum venialium requiratur actualis dolor; an verò sufficiat virtualis, consistens in desiderio recipiendi Sacramentum, ejusque fructum sine actuali complacentia aut affectu ad peccatum veniale? Et sufficere apud Tamb. l. 5. c. 3. §. 1. n. 2. docent Rosella, & Silvester: quorum sententiam non improbabilem vocat Præposit. D. 2. de contrit. d. 7. n. 73. & ut probabilem tueretur ipse Tambur. n. 1. citatque pro ea Suarezium D. 12. f. 1. n. 9. Moventur ad hoc dicendum, quòd Concilium Trident. sess. 14. cap. 4. quando ad Confessionem requirit dolorem formalem, videatur tantum de peccatis mortalibus agere, ita ut ea doctrina ad venialia, cum non sint necessaria Sacramenti materia, non sit extendenda; id quod videtur posse colligi ex postremis dicti capitis verbis, videlicet Ecclesiam DEI nunquam docuisse, aut sensisse, Sacramentum Pœnitentiæ absque bono motu pœnitentium gratiam conferre. Hic enim videtur sermo esse generatim de Confessione, & verificari de Confessione venialium: voluntas enim suscipiendi Sacramentum sine actuali affectu ad peccatum utique bonus est motus.

73. Verum ego existimo, Concilio Tridentino hunc honorem dandum esse, ut non credatur eo loco, in quo exactam de Sacramento Pœnitentiæ doctrinam tradere voluit, & explicare, quamam essent partes ejusdem Sacramenti, tam ambiguum fuisse locutum de dolore ad idem Sacramentum requisito; ut in eodem quasi contextu modò actualem require-

ret dolorem, modò contentum esset dolore virtuali. Itaque omnino judico, etiam ad Confessionem peccatorum tantum venialium necessarium esse dolorem seu displicentiam formalem, ne fortè, si aliud dicatur, occasio alijs detur dogmatizandi, ad idem Sacramentum sufficere etiam Confessionem duntaxat virtualem. Et ita docent Suar. D. 20. f. 6. n. 3. Reginald. l. 5. c. 4. n. 47. & alij communiter. Per motum ergo bonum, de quo ultima Concilij verba loquuntur, intelligitur idem motus, de quo eidem Concilio in principio ejusdem capitis sermo est: nempe *motu contritionis*, qui proinde idem debet esse, sive peccata, quæ clavibus Pœnitentiæ subjiciuntur, mortalia sint, sive venialia; ne aliàs eidem Concilio vel ambiguum ejusdem vocis usum in eadem doctrina impingamus, vel etiam ansam præbeamus dicendi, quemlibet bonum ipsius pœnitentis motum, etsi nullam, sive formalem sive virtualem, oppositionem cum voluntate peccandi habeat (si enim habeat, Dicast. D. 2. d. 17. n. 416. sufficere existimat) sufficere ad Confessionem peccatorum saltem venialium: quilibet enim ejusmodi motus est quædam ad DEUM conversio; quidni ergo & sufficiens dispositio ad obtinendam cum Sacramento peccatorum veniam.

74. Alterum est, per subsequens peccatum veniale non revocari dolorem de reliquis peccatis venialibus præteritis elicatum, perinde ut per peccatum mortale novum retractatur dolor de peccatis mortalibus prioribus. Et idcirco licet qui postquam de peccatis mortalibus doluit, & ante absolutionem novum com-

missit,

mittit, per illum dolorem ad percipiendam absolutionem non sit amplius sufficienter dispositus, ut Dicast. D. 6. d. 18. n. 322. Tamb. l. 1. c. 2. §. 4. & alij communiter docent, inter quos apud eundem Tamb. c. 3. §. 4. n. 11. est Lugo D. 34. f. 9. n. 147. est tamen is, qui peccata venialia omnia sub communi ratione offensæ DEI detestatus est, & ante absolutionem in aliud novum veniale v.g. vanæ gloriæ aut mendaciæ incidit, adhuc capax absolutionis: nec ullus hac de re ferupulus conscientijs injiciendus est, etsi in ea Confessione cum peccatis venialibus etiam mortalia fuissent exposita. Lugo n. 145. apud Tamb. n. 12. qui eum sequitur.

QUÆSTIO II.

De proposito non amplius peccandi.

Hæc est altera Pars, quæ in vera contritione includitur: id quod ab omnibus pro explorato habetur.

ARTICULUS I.

De proposito necessitate ad Confessionem Sacramentalem.

75. Remissio peccatorum, sive per contritionem extra Sacramentum, sive per attritionem cum Sacramento queratur, inveniri non potest, nisi præter dolorem de peccatis commissis concipiatur insuper propositum omnino emendandi suam vitam, & imposteum abstinendi à peccatis, ut expressè docet Concilium

Florent. cit. & Trident. sess. 14. cap. 4. Nam Ezech. 18. & 33. DEUS peccantibus sub hac conditione veniam promittit: si custodiant omnia mandata sua. Et ipsius etiam naturæ ductu notum est: nam qui ab offenso veniam vult impetrare, nunquam aliquid simile facturum se pollicetur. Nec potest esse vera detestatio commissi criminis, quando alicui adhuc inhaeret affectus paratus denuo idem aut simile quid perpetrandi. Hinc dolor sine tali proposito animi est non verè peccantis & contriti, sed seipsum decipientis, cum DEO ludentis, & cum diabolo facientis. Et ideo etiam tantum at est, ut Confessio sine eo proposito cuiquam prosit, ut etiam gravis Sacriligij reum constituat; atque adeo ipsa Confessio non tam in salutem, quàm in extremam, eamque perpetuam perniciem inducat. Quod Christus etiam indicare voluit, qui, ut in Sacris Scripturis legimus, postquam aliquem sanasset, aliòve beneficio affecisset, subjunxit: Vade, & jam amplius noli peccare. Joan. 8. ne deterius tibi contingat.

ARTICULUS II.

Quanam ex dicto proposito sint devitanda?

76. Si de peccatis mortalibus sermo sit, res est explorata, propositum ea vitandi debere esse universale: alioqui Confessio, quæ sine eo peragitur, non est, nisi inanis quædam, & sacrilega suorum peccatorum enarratio. Quod autem ad peccata venialia attinet, non est necesse, ut propositum de ijs vitandis sit universale: sufficit particulare respiciens saltem aliqua: